

FEHÉR FERENC ZSENGÉI (I.)

KRUMPLI KARCSI KÓBORLÁSAI

1. Volt egyszer egy fiú, aki tán sosem volt,
Nem volt semmije se, csak ruháján sok folt.
Növe-növekedve egy merészet gondolt:
Fölfedezte szegény, hogy ő még nem is holt. . .
2. Nosza, örömeben kapta tarisznyáját,
Fel is húzta volna, ha lett vón, csizmáját.
Iszákját kitömte lopott burgonyával,
És kilépett hősünk, istenigazával.
3. Nehéz vón követnünk, ám nagy szerencsénk van,
Mert kopott iszákján igen sok kis luk van.
Amerre elhalad, völgyeken, erdőn át
Szép kicsike csíkban szórja a burgonyát.
4. Lassacskán legurul égútjáról a nap,
Fohászkodik hősünk: elmúlt ismét egy nap.
Alig tűnt el a nap, nagy sötét este lett,
Kicsi Krumpli Karcsi erdőhöz érkezett.
5. Nem esett kétségbe a rengeteg láttán,
Hanem letelepült egy vén tölgyfa alján.
Most vette csak észre, nincsen vacsorája,
S ezt érezte gyomra, bár nem volt órája.

6. Egy kis krumplit talált iszákja sarkában,
Meg is dédelgette, mint almát, markában.
-
14. Ember az, ember az, még a legjavából,
Mostan jött messziről, sziklák országából.
Valami igen nagy, mély indulat bántja;
Két hosszú bajusza erdő földjét szántja. . .
-
15. Hatalmas csizmái nagyobbak Karcsinál,
Derekasabbak az erdő nagy fáinál.
Szomorú szemével a határt kémleli;
Azt, akit keresgél, úgy látszik, nem leli.
15. a) Bronzbajusznak hívják, büszke ország ura;
Boldog volt az ország, még boldogabb ura.
De gonosz kísértet elrabolta lányát,
Virágoskertjének legszebb virágszálát.
15. b) Azóta keresi, éjt nappallá téve,
Hét határ földjének hosszába-széltébe. . .
Nincs neki öröme, gyászos minden napja;
S gyászol hú népének apraja és nagyja.
16. Arca vonásai lassan ellágyulnak,
Fekete szeméből bánatkönnyek hullnak.
Karcsira esik most szeme pillantása,
Óréa szemének csendes könnyhullása. . .
17. Egy vadgalamb repül órjasnak vállára:
Hiába vár szegény két napja párjára.
Nem leli semerre erdő sűrűjébe',
Segítségért sír az óriás fülébe.
18. Ózike hízeleg: simul a lábához,
Szeretne szökkenni elvesztett anyjához.
Elvesztett anyjához, akit rég nem talál.
(Oly sűrű az erdő, és hideg a Halál!)

19. Karcsi mindezt látja hajnal szürkültében,
Elszorul a szíve, csak úgy, ott, ültében.
Bánat ül az erdőn, és egy titkos lidérc,
Aki rossz szellemként állandóan kísért.
20. Gondol egyet hősrünk, egy nagyot, merészet:
Bajuszra felmászni – nem oly nagy művészet!
Bronzbajusz bajzába belecsimpaszkodik,
És ügyes kúszásnak nekirugaszkodik. . .
21. Háromig se számolsz – ki látott ily csodát:
Hősrünk már órjáznak babrálja szakállát.
S az csak néz meredten, szinte kővé válva;
Ily szemtelen fickót ugyan hova vágna?
22. „Mi bajod van, komám? Mért lóg úgy az orrod?“,
Ősi nagy derűvel Karcsi eképp szólott.
„Mondd el panaszodat, hadd segítünk rajta;
Sírok, ha ily legény a könnyét hullajtja. . .”
23. Könnyelmű szavait alighogy kimondta,
Förgeteges szélvész a földre sodorta.
Combait csapkodva, szörnyen hahotázva,
Bronzbajusz barátunk fölvette vigyázva.
24. Tenyerébe vette, arcához emelte,
S mint furcsa jószágot, körülnézegette:
„Bronzbajuszon akarsz segíteni, tökmag?
Hísz a leggyöngébb szél a hátára fölkap!”
25. „No, de azért látom, helyén van a szived,
Magad árnyékától könnyen meg nem ijedsz.
Tudod mit, kisöcsém? Legyél az apródom!
Ily legényke után úgyis rég vágyódom.”
26. Karcsi nem sokáig teketóriázott:
Újdonsült urával le is parolázott.
Mert ő úgy gondolta, bármily nagy ökle van,
Öltözéke alatt szerető szív dobban.

27. Kíváncsi volt szörnyen, gazdáját mi bántja,
Könnyének dús árja arcát miért szántja. . .
Arcának vonása olykor miért lágyul,
Hogyha elmerengve, erdőn túlra bámul?
28. Úgy gondolta, ráér mindezt még megtudni;
Sosem kell jövőnek gyarlón elé futni.
„Induljunk, édsapám, kendék országába!
Itt már az időnket ne töltsük hiába. . .”
29. „Jól szóltál, kislám, nincs mit itt keresnünk;
Hogy estig célt érnünk, jól kell ám sietnünk.
Bújj csak ide szépen a vállam szélire,
És most aztán hajrá, lépkedjünk izibe!”
30. Új kalandok elé elindult hát hősünk;
Elvesző alakjuk távolodik tőlünk.
Egy félénk őzike áll az erdő szélén,
Egy árva vadgalamb sír az erdő mélyén.

Szabadka, 1946. szept. 19.

II. RÉSZ

1. Bronzbajúziának ősi büszke vára,
Hol van a népednek régi boldogsága?
Fekete lobogó karcsú tornyaidról
Mikor fog eltűnni, örökre azokról?
2. Palota termei üresen mért kongnak?
Kedvét mért nem lelik bohócok uruknak?
Lenne itt nevetés, jókedv és kacagás,
Csak ne vón elveszve gyönyörű Napsugár.
3. Szerette mindenki – udvaronc és szolga,
Csúf, gonosz boszorka mégis elrabolta.
Bronzbajusz megőszült, tépdeste a haját,
Nem vigasztalhatta se móka, se barát.

4. Országának népe épp most várja haza;
Nytják a várkaput, harsan a kürt szava.
Nagy a lőtás-futás, mindenütt izgalom,
Őrszemek kémlelnek körül a várfalon.
5. Fontoskodó bölcsek csillagokat nézik,
Ezt mekegi ez itt, azt mondja a másik. . .
Mint feltüzelt kedvű udvari bolondnak –
Nincsen maradásuk, sűrögnek-forognak.
6. Csillagjósolás közben tán összekapnának,
De hát hallják jöttét a vár nagy urának.
Minden szem ráfordul a déli kapura,
Amelyen fáradtan belép a vár ura.
7. Harsonák halkulnak, lecsüggednek fejek:
Napsugárt az apja útján nem lelte meg.
Hogyan is lelné meg, hogyan is találná,
Jól el van az rejtve boszorka házánál.
8. Vagy talán szegényke nem is él azóta?
Ajkárról valaha szárnyal-e víg nóta?
Hallják-e még egyszer palota falai
Kacagva csengeni lágyszó hangjait?
9. Várnak a lakói nyújtják a nyakukat,
Hallani akarják hatalmas urukat.
Az már el is kezd, köszörüli torkát,
Valami indulat remegteti hangját.
10. „Váramnak lakói, hűséges, jó népem,
Szomorú szavaim hallgassátok szépen.
Utamról fájdalmas emlékeket hoztam,
Ezeket próbálom elmondani mostan. . .”
11. „Messzi vidékeket jártam holtra váltan,
Lányom, Napsugárkát mégse nem találtam.
Versenyeztem széllel, zúgó zivatarral,
Dacoltam villámmal, vaddisznóaggyarral. . .”

12. „Az a vén szipirtó előtttem járhatott:
Kéngőz szállt mögötte, amerre vágatott. . .
Rengeteg akadályt ő rakott utamba;
Rusnya banyájának éghetett a talpa! . . .”
13. „Meg is tapogatom, hogyha utolérem!
Táncolt volna, tudom, mint borotvaélen. . .
Egy sötét erdőnél nyomukat vesztettem;
Erdő sűrűjében eltűntek mindketten.”
14. „Én magam sem tudom, mi lett volna velem,
Hogyha bánatomnak vége nincs hirtelen.
De ez a kis fickó, ihol, a vállamon,
Szempillantás alatt elűzte bánatom. . .”
15. „Igen ügyes legény, neve Krumpli Károly,
S habár nem származik ősnemesi ágról –
Apródommá teszem, föl fogjuk avatni,
Mert a kardot, tudom, jól fogja forgatni!”
16. „Hallgassatok ide, ötvösök és vargák!
Fontos parancsomat mindenütt meghallják:
Legjobb ötvöseim készítsék a kardját,
Ruháját testére ügyes vargák varrják!”
-
4. Sor végén Karcsinkat tán észre sem vette,
Mikor gondolatát ily szavakba szedte:
ÁDerék katonáim! Nem sokat beszélek:
Későn cselekedünk – ettől féltre félek.”
5. „Nyergelje mindenki maga paripáját,
Ne felejtse itthon kardját és dárdáját;
Nagy harcba indulunk, nagy leszámolásra –
Kicsi Napsugárért, boszorkaszállásra. . .”
6. Boldog rivalgással oszolt szét a sereg;
Hogy itt hagyja anyját – egyik sem kesereg.
A kis királylányért, meleg mosolyáért,
Mindegyik meghalna egyetlen csókjáért.

7. Karcsi búsan nézi készülő társait:
Az ő kedves ura tán csak nem hagyja itt!
Alig gondolta ezt, mikor egy ruhával
Fut felé egy szabó, s integet karjával. . .
8. Mint a parancsolat, úgy feszült az rajta.
Ura kegyességét már-már megsokallta,
Mikor egy gyönyörű, neki való kardot
Az ötvös inasa orra alá tartott. . .
9. Meg-megsuhogtatta jól a feje körül,
Mint a kicsi gyerek, hogyha nagyon örül. . .
Bukfencezett nagyot, cigánykereket hányt,
S megkacagtatott egy arra haladó lányt. . .
-
12. Újra harsant a kürt, elcsöndesült a nép.
Néhány ifjú vitéz lányhoz, anyához lép. . .
Ismeretlen útra indulnak el mostan,
Csak az isten tudja, ki jön vissza onnan!
13. Kirobog a sereg, élen a királlyal,
És összeolvadnak csakhamar a tájjal.
Vitézik nevetik Karcsit a lovával,
S biztatják, hogy gyűjtson alája kovával. . .
14. Hátha akkor szegény megemberli magát,
Hogyha megérzi a bűdös tapló szagát. . .
Karcsi meg okosan elérte a tréfát.
Legelőn ha mennek, gyűjti a jó szénát –
15. Adja a lovának, becézi, eteti;
Állat a gazdáját tán ezért szereti. . .
Rájuk esteledik egy ménkű erdőnél;
Vége-hossza nincsen, mélye titkos éjfélnél. . .
16. Falatozás közben tábortüzet gyűjtnek,
Aztán meg pattogó, víg nótára gyűjtnek.
Lassan kihuny a tűz, már alig parazsol. . .
Bókol a király is, lefekvést javasol.

17. Karcsi is lehever, őt se kell dajkálni,
Irdatlan út után jó lesz szunyókálni...

18. Alig szenderült el, megzavarták álmát:
Lova állt fölötte, az bökdöste vállát. . .
„Kelj föl, édes gazdám, egy percet se késsél,
Kápjál a hátamra, s csak előre nézzél!”
19. „Ez a sok jó vitéz, akik most itt hálnak,
Bagolyhuhogáskor kőszoborrá válnak. . .”
Karcsi egy szót se szólt, hanem cselekedett;
Fölugrott lovára – mi mást is tehetett.
20. Hát csodák csodája: ilyen már ki látott!
A gebe lovacska szép táltossá váltott!
„No most, édes gazdám, fogózz sörényemben;
Éjféلكor boszorkaszállásán kell lennem!”
21. „Ha nem érünk oda gyűlés idejére,
Elfolyik, elomlik Napsugárka vére. . .
De ha odaérünk, egynek se kegyelmezz:
Boszorkát takar ott mindenféle jelmez!”

Szabadka, 1946. szept. 21.

(Folytatjuk)